

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2024, 7(7): 496-512.

DOI: [10.26677/TR1010.2024.1424](https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1424)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Okul Öncesi Sanat Eğitimi Dersi ile Seramik Sanatı Üzerine Değerlendirme

Öğr. Gör. Şebnem NOYAT, Dicle Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Diyarbakır, e-posta:

sebnemnoyat@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9769-777X>

Öz

Bu araştırmada, okul öncesi sanat eğitimi dersi kapsamında seramik sanatının önemi, pedagojik yaklaşımlar, seramik sanatı eğitiminde kullanılan araç-gereç bilgisi ile seramik sanatı öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler ele alınmıştır. Araştırma, seramik sanatının önemini ve bu alanda kullanılan pedagojik yaklaşımları ele alarak, sanat eğitimcilerine ve öğretmenlere rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak doküman analizi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma alan yazın, literatür taraması ve doküman incelemesi yoluyla mevcut literatürdeki ilgili makaleler, kitap bölümleri ve diğer akademik kaynaklar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bilgiler sonucunda, okul öncesi seramik sanatı eğitiminin, çocukların güvenli bir sanat ortamında yaratıcı deneyimlerini keşfetmelerine olanak sağladığı ve bu sürecin araç-gereç ve teknik bilgi ile desteklenmesinin, öğrencilerin seramik sanatı konusunda çok yönlü gelişimlerine katkı sunduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgular, sanat eğitimcilerine değerli bilgiler sunarak, seramik eğitiminin etkinliğini artırmaya yönelik stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Seramik Eğitimi, Okul Öncesi Eğitim.

Makale Gönderme Tarihi: 17.04.2024

Makale Kabul Tarihi: 06.07.2024

Önerilen Atıf:

Noyat, Ş. (2024). Okul Öncesi Sanat Eğitimi Dersi ile Seramik Sanatı Üzerine Değerlendirme, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(7): 496-512.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2024, 7(7): 496-512. DOI:[10.26677/TR1010.2024.1424](https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1424)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Evaluation of Preschool Art Education Lesson and Ceramic Art

Lecturer Şebnem NOYAT, Dicle University, Vocational School of Technical Sciences, Diyarbakır,
e-mail: sebnemnoyat@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9769-777X>

Abstract

In this research, the importance of ceramic art, pedagogical approaches, knowledge of the tools and equipment used in ceramic art education, and the methods and techniques used in teaching ceramic art were discussed within the scope of the preschool art education course. The research aims to guide art educators and teachers by addressing the importance of ceramic art and the pedagogical approaches used in this field. The research was conducted through document analysis using the qualitative research method. Relevant articles, book chapters and other academic sources in the existing literature were examined in detail through research literature, literature review and document review. As a result of the information obtained in the research, it has been revealed that preschool ceramic art education allows children to explore their creative experiences in a safe art environment, and supporting this process with tools and technical knowledge contributes to the versatile development of students in ceramic art. These findings provide valuable information to art educators, helping them develop strategies to increase the effectiveness of ceramics education.

Keywords: Art Education, Ceramic Education, Preschool Education.

Received: 17.04.2024

Accepted: 06.07.2024

Suggested Citation:

Noyat, Ş. (2024). Evaluation of Preschool Art Education Lesson and Ceramic Art, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(7): 496-512.

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocukların zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen, genellikle üç ile altı yaş arası çocuklar için tasarlanmış eğitim programıdır. Bu eğitim aşaması, çocukların ileri eğitim basamaklarına hazırlanmaları için temel becerileri kazanmalarına yardımcı olur. Okul öncesi eğitimde çocuklara alfabe, sayılar, renkler ve şekiller gibi temel kavramlar öğretilirken, aynı zamanda sosyal beceriler, problem çözme yetenekleri ve özgüven gibi önemli yaşam becerilerinin gelişimine de katkı sağlanır.

Okul öncesi sanat eğitimi, çocukların yaratıcılıklarını keşfetmelerine ve ifade etmelerine olanak tanıyan önemli bir alandır. Bu eğitim, genellikle resim, müzik, dans ve drama gibi farklı sanatsal disiplinleri içerir. Çocuklar, bu sanat faaliyetleri aracılığıyla duygusal ifade becerilerini geliştirir, estetik duyarlılık kazanır ve çok yönlü düşünme yeteneklerini artırır.

Okul öncesi eğitim, çocukların ilkokula başlamadan önce sosyal, duygusal, fiziksel ve bilişsel gelişimlerini desteklemeyi amaçlar. Okul öncesi programlar, çocukların dil becerilerini, motor becerilerini ve temel matematiksel kavramları öğrenmelerine yardımcı olurken aynı zamanda sanat, yaratıcılık ve sosyal becerilerini geliştirmek için oyun tabanlı öğrenmeyi teşvik eder (Ulutaş ve Ersoy, 2004:7).

Okul öncesi sanat eğitimi dersi kapsamında yer alan seramik eğitiminin çocuklar üzerindeki etkileri incelendiğinde, çocukların el-göz koordinasyonlarını ve ince motor becerilerini geliştirdiği görülmektedir. Kil ile çalışmak, çocukların küçük kas gruplarını çalışmalarını desteklemektedir. Bu bağlamda çocukların ince motor becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olmaktadır (Sevim ve Kayalıoğlu, 2018:73). Ayrıca, seramik eğitimi, çocukların yaratıcı düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmede de önemli bir rol oynamaktadır. Seramik sanatı, çocuklara hayal güçlerini kullanarak kendi tasarımlarını yaratma fırsatı sunar. Bu süreçte, çocuklar farklı şekiller, dokular ve renklerle deneyler yaparak yaratıcı düşünme kapasitelerini artırırlar (Yıldırım, 2015:46).

Seramik eğitiminin sosyal ve duygusal gelişim üzerindeki etkileri de önemlidir. Çocuklar, seramik yaparken işbirliği ve paylaşma becerilerini geliştirirler. Grup çalışmaları, çocukların sosyal etkileşimlerini artırır ve birlikte çalışma yeteneklerini güçlendirir. Ayrıca, çocukların kendi eserlerini üretmeleri ve sergilemeleri, özgüvenlerini artırmaktadır ve başarı duygusunu pekiştirmektedir (Aslan ve Canduran, 2016:128).

Kültürel farkındalık açısından da seramik eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Çocuklar, seramik sanatının tarihini ve farklı kültürlerdeki uygulamalarını öğrenerek, sanatın evrenselliğini ve kültürel çeşitliliği anlama fırsatı bulmaktadır (Ökse, 2002: 36). Okul öncesi sanat eğitiminde seramik eğitiminin çok yönlü faydaları olduğu literatürde geniş bir şekilde desteklenmektedir. Seramik eğitimi, çocukların motor becerilerinden yaratıcı düşünme kapasitelerine, sosyal ve duygusal gelişimlerinden kültürel farkındalıklarına kadar birçok alanda önemli katkılar sağlamaktadır.

Ayaydın'ın (2010) "Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler" araştırmasında, okul öncesi dönemde sanat eğitiminin çocukların gelişimine katkılarını incelemiştir. Sanat eğitimi, çocukların yaratıcılığını, problem çözme becerilerini ve estetik duyarlılıklarını geliştirdiği sonucuna varmıştır (Ayaydın, 2010:188).

Ulutaş ve Ersoy' un (2004) "Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi" araştırmasında, seramik sanatının çocukların yaratıcılıklarını ve motor becerilerini nasıl desteklediğini ele alarak seramik eğitiminin çocukların kendilerini ifade etmelerine ve özgün düşünceler geliştirmelerine yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır (Ulutaş ve Ersoy, 2004:6).

Olgun ve Kahraman'ın (2016) "Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitiminin Farklı Teknikler Kullanılarak Öğretilmesi" çalışmalarında farklı teknikler kullanarak sanat eğitimi çocuklara sevdirmenin önemini vurgulamaktadır. Farklı materyaller ve teknikler kullanarak yapılan sanat eğitiminin çocukların dünyayı farklı açılardan görmelerini ve algılamalarını sağlayarak yaratıcılıkları desteklediğini ifade etmektedir (Olgun ve Kahraman, 2016:69).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönemde sanat eğitimi dersi kapsamında işlenen seramik sanatı konusunun pedagojik yaklaşım, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri, dersin içeriğini ve uygulama süreçlerini ele alarak değerlendirilecektir. Ayrıca, seramik dersinin çocukların el becerilerini, yaratıcılıklarını ve sosyal-duygusal gelişimlerini nasıl desteklediği üzerine yapılan araştırmalar da incelenecektir. Bu çalışmanın, okul öncesi eğitimde seramik dersinin etkili bir şekilde işlenmesine yönelik öneriler sunarak, eğitim programlarına ve öğretmen uygulamalarına katkıda bulunması hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın önemi, okul öncesi dönemde sanat eğitimi dersi kapsamında işlenen seramik sanatının pedagojik yaklaşımlar, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri, dersin içeriği ve uygulama süreçlerini ele alarak detaylı bir değerlendirme yapılmasıdır.

Araştırma, seramik sanatının öğretiminde hangi pedagojik yaklaşımların etkili olduğunu belirlemeye çalışarak, çocukların öğrenme süreçlerini optimize etmeyi amaçlamaktadır. Pedagojik yaklaşımlar, çocukların bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun şekilde seramik eğitimi almalarını sağlar. Bu da onların el becerilerinin, yaratıcılıklarının ve sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklenmesine katkı sağlar (Eisner, 2002: 45; Malaguzzi, 1998: 67). Seramik sanatının öğretiminde kullanılan çeşitli yöntem ve teknikleri analiz ederek, hangi yöntemlerin daha etkili olduğunu ortaya koyacaktır. Öğretmenlerin derslerini daha verimli planlamalarına ve uygulamalarına yardımcı olacaktır (Kolb, 1984: 23; Bredekamp ve Copple, 1997: 78). Çalışma, seramik derslerinin içerik ve uygulama süreçlerini detaylı bir şekilde ele alarak, bu derslerin çocukların eğitimine nasıl entegre edileceğine dair öneriler sunacaktır. Bu, eğitim programlarının zenginleştirilmesine ve daha etkili bir sanat eğitimi sağlanmasına olanak tanır (Bequette ve Bequette, 2012: 99). Seramik dersinin çocukların el becerilerini, yaratıcılıklarını ve sosyal-duygusal gelişimlerini nasıl desteklediğine dair literatürü inceleyecektir (Goleman, 1995: 112; Dewhurst, 2014: 156).

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma, bir nitel araştırma olarak tasarlanmıştır ve çalışma, alan yazın taraması ve doküman incelemesini içermektedir. Nitel araştırmalarda, dokümanlar önemli kaynaklar olarak kabul edilir ve araştırma problemine göre belirlenen dokümanlar veri olarak kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 223). Nitel araştırma, sosyal bilimlerde bireylerin deneyimlerini, algılarını ve anlamlarını derinlemesine anlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir. Bu tür araştırmalar, sosyal olguları ve insan davranışlarını açıklamak için kullanılır ve genellikle karmaşık ve dinamik süreçleri anlamak için tercih edilir (Creswell, 2013: 45).

Doküman analizi, nitel araştırma yöntemleri arasında önemli bir yer tutar. Bu yöntem, mevcut dokümanların sistematik ve derinlemesine incelenmesini içerir. Dokümanlar, yazılı metinler, raporlar, resmi belgeler, mektuplar, fotoğraflar, videolar gibi çeşitli formatlarda olabilir ve

araştırma problemine göre seçilen bu dokümanlar veri kaynağı olarak kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45-46).

Dokümanların Seçimi: Araştırma problemine uygun dokümanların belirlenmesi ve seçilmesi.

Veri Toplama: Seçilen dokümanların incelenmesi ve gerekli verilerin toplanması.

Veri Analizi: Toplanan verilerin tematik veya içerik analizi yoluyla incelenmesi.

Sonuçların Yorumlanması: Elde edilen bulguların yorumlanması ve araştırma sorularına cevap aranmaya çalışılması (Bowen, 2009).

Verilerin Toplanması

Araştırma, alan yazın taraması, mevcut literatürdeki ilgili makaleler, kitap bölümleri, tezler ve diğer akademik kaynaklar ve yazılı materyallerin taranması ve incelenmesi ile yapılmıştır. Bu aşama, araştırma konusuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmaların kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini sağlar.

Araştırma problemine odaklanarak belirlenen dokümanların detaylı bir şekilde analiz edilerek doküman incelemesi yapılmıştır. Çalışmada, alan yazın taraması ve doküman incelemesi yoluyla nitel bir araştırma yapılarak, “Okul Öncesi Sanat Eğitimi Dersi ile Seramik Sanatı Üzerine Değerlendirme” yapılmıştır.

Verileri Sınıflandırma ve Analiz

Araştırma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak doküman analiz yoluyla gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması ve doküman incelemesi yoluyla mevcut literatürdeki ilgili makaleler, kitap bölümleri ve diğer akademik kaynaklar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmada, teorik olarak, okul öncesi sanat eğitimi dersi kapsamında seramik sanatının önemi, seramik sanatı eğitiminde pedagojik yaklaşım, kullanılan araç-gereç bilgisi ile seramik sanatı öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler ele alınmıştır.

Seramik Dersinin İçeriği ve Planlaması Nasıldır?

- Seramik derslerinin içeriği ve planlaması incelendiğinde, çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun etkinliklerin önemli olduğu görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013:178).
- Ders planlarının esnek olması, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre ayarlanabilmesini sağlar (Kolb, 1984: 34).
- Derslerde kullanılacak malzemelerin seçimi ve sağlanması, öğrencilerin güvenliği ve etkinliklerin verimliliği açısından önemlidir (Goleman, 1995:129).

Etkinliklerin Uygulanması Nasıldır?

- Seramik derslerinde uygulanacak etkinliklerin çeşitliliği, çocukların farklı öğrenme stillerine ve ilgi alanlarına hitap etmelidir (Bequette ve Bequette, 2012:107).
- Öğrencilerin katılımını teşvik etmek için interaktif ve işbirlikçi etkinlikler önemlidir (Dewhurst, 2014: 143).

Öğretim Yaklaşımı ve Stratejileri Nelerdir?

- Seramik derslerinde kullanılan öğretim yaklaşımı ve stratejiler, öğrencilerin yaratıcılığını teşvik etmeli ve özgüvenlerini artırmalıdır (Kolb, 1984: 47).
- Öğretmenlerin rehberlik ve destek sağlaması, öğrencilerin deneyimlerinden en iyi şekilde faydalanmalarını sağlar (Eisner, 2002: 67).
- Hataların ve başarıların olumlu bir şekilde ele alınması, öğrencilerin özgüvenlerini ve motivasyonlarını artırır (Malaguzzi, 1998: 102).

Bu başlıklarda toplanan veriler, okul öncesi dönemde seramik dersinin etkili bir şekilde nasıl uygulanabileceği konusunda önemli ipuçları sunmaktadır. Eğitimci ve öğretmenler, bu bilgileri kullanarak ders planlarını daha etkili bir şekilde tasarlayabilir ve çocukların seramik sanatıyla olan deneyimlerini zenginleştirebilirler.

Okul Öncesi Sanat Eğitimi

Çocuklar bu dönemde grup içinde işbirliği yapmayı, sırayla beklemeyi ve duygularını ifade etmeyi öğrenirler. Okul öncesi eğitim, çocukların akademik ve yaşam boyu başarısı için sağlam bir temel oluşturmayı hedefler. Okul öncesi dönemde sanat eğitimi, çocukların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerine büyük katkılar sağlar. Bu yaş grubu için sanat eğitimi genellikle resim yapma, müzik, dans, drama ve el işi gibi çeşitli faaliyetler içerir. İşte okul öncesi dönemde sanat eğitiminin önemli yönleri (Uysal, 2005:36). Çocuklar sanat yoluyla duygularını ifade ederler. Resim yaparken veya rol yaparken hissettiklerini dışa vururlar, bu da duygusal farkındalıklarını ve kendini ifade etme yeteneklerini geliştirir. Ortak sanat projeleri ve performanslar, çocukların başkalarıyla işbirliği yapma ve sosyal etkileşim kurma becerilerini geliştirir. Sıra beklemeyi, yardımlaşmayı ve grup içinde uyumlu hareket etmeyi öğrenirler.

El-göz koordinasyonunu gerektiren aktiviteler, ince motor becerilerinin gelişimini destekler. Örneğin, makas kullanmak, boyama yapmak veya bir müzik aleti çalmak gibi etkinlikler el ve parmak hareketlerinin koordinasyonunu artırır (Gagen ve Getchell, 2006:54; Liao ve Liao, 2019:102). Sanat, çocukların yaratıcı düşünme yeteneklerini ve hayal gücünü geliştirir. Kendi hikâyelerini yaratabilir, resimlerle olayları anlatabilir veya müzikle duygularını ifade edebilirler (Kang, 2012: 88; Mages, 2016: 145).

Sanat etkinlikleri sırasında kullanılan şarkı sözleri, hikâyeler veya şiirler dil becerilerinin gelişimine katkıda bulunur. Çocuklar yeni kelimeler öğrenir ve dil yapılarını kullanarak iletişim kurarlar (Dyson, 1989: 212; Piro ve Ortiz, 2009: 36). Çeşitli sanatsal faaliyetler aracılığıyla çocuklar farklı kültürleri tanıma ve anlama fırsatı bulurlar. Bu, onların kültürel çeşitliliğe saygı duyma ve farklı bakış açılarını anlama yeteneklerini artırır. Okul öncesi sanat eğitimi, çocuklara eğlenirken öğrenme fırsatı sunar ve onların bütünsel gelişimini destekleyen zengin bir ortam sağlar. Bu dönemde sanatın entegre edilmesi, çocukların ileride okulda ve hayatta başarılı olmaları için gerekli becerileri kazanmalarına yardımcı olur (Arık, 1990: 49).

Okul Öncesi Sanat Eğitiminde Seramik Sanatı: Pedagojik Yaklaşım

Seramik sanatı, okul öncesi sanat eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Bu sanat dalı, çocukların yaratıcı düşünme, ince motor becerileri ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Seramik eğitimi, çocukların üç boyutlu düşünme yeteneklerini ve estetik duyarlılıklarını artırırken, aynı zamanda onların özgüvenlerini de pekiştirir.

Yaratıcı drama, çocukların hayal gücünü kullanarak çeşitli hikâyeler ve roller yaratmalarını teşvik eder. Seramik sanatı, bu bağlamda çocukların hikâyelerini üç boyutlu objelerle ifade etmelerine olanak tanır. Bu yaklaşım, çocukların dil gelişimini, sosyal becerilerini ve duygusal zekâlarını geliştirmelerine yardımcı olur (Creswell, 2013: 104).

Reggio Emilia yaklaşımı, çocuğun merkezde olduğu ve öğretmenin rehberlik yaptığı bir pedagojik modeldir. Bu yaklaşımda, seramik sanatı, çocukların projeler üzerinden öğrenmelerini destekler. Çocuklar, kendi seramik projelerini tasarlayarak ve yaparak yaratıcı düşünme becerilerini geliştirirler (Edwards, Gandini ve Forman, 1998: 87).

Montessori yöntemi, çocukların kendi hızlarında öğrenmelerini ve keşfetmelerini teşvik eder. Montessori sınıflarında seramik sanatı, çocukların ince motor becerilerini geliştirmek ve estetik duyarlılıklarını artırmak için kullanılır. Seramikle çalışmak, çocuklara özgürce yaratma fırsatı verir ve onların odaklanma yeteneklerini geliştirir (Lillard, 2005: 76).

Vygotsky'nin sosyo-kültürel teorisi, çocukların sosyal etkileşimler yoluyla öğrenmelerini vurgular. Seramik sanatı, çocukların grup çalışmaları ve işbirliği içinde projeler yapmalarını teşvik eder. Bu tür etkinlikler, çocukların sosyal becerilerini ve kültürel farkındalıklarını artırır (Vygotsky, 1978: 46).

Seramik sanatı, okul öncesi sanat eğitiminde çocukların yaratıcı düşünme, problem çözme ve motor becerilerini geliştirmelerine yardımcı olan önemli bir eğitim aracı olmaktadır. Yaratıcı drama, Reggio Emilia, Montessori ve Vygotsky'nin sosyo-kültürel teorisi gibi pedagojik yaklaşımlar, seramik sanatının çocukların gelişimine olan katkılarını artırmaktadır. Bu yaklaşımlar, çocukların öğrenme süreçlerine aktif katılımını teşvik eder ve onların bireysel yeteneklerini keşfetmelerine olanak tanımaktadır.

Okul Öncesi Dönemde Seramik Sanatının Önemi

Okul öncesi dönem, çocukların yaratıcılığını ve ifade yeteneklerini geliştirmeleri için önemli bir zamandır. Bu dönemde seramik sanatı, çocukların dokunsal ve görsel deneyimlerini zenginleştirerek çok yönlü bir öğrenme ortamı sağlar (Terwiel, 2010: 22). İşte okul öncesinde seramik sanatının önemini açıklayan bazı noktalar:

Duygusal İfade: Seramik sanatı, çocukların duygularını ifade etmelerine ve iç dünyalarını dışa vurmalarına olanak tanır. Kil ile çalışırken, çocuklar kendi duygularını ve hayal dünyalarını şekillendirebilirler. Bu, onların duygusal farkındalıklarını artırır ve duygularını sağlıklı bir şekilde ifade etmeyi öğrenmelerine yardımcı olur (Terwiel, 2010: 23).

El Becerileri ve Motor Gelişimi: Seramik sanatı, çocukların el-göz koordinasyonunu, ince motor becerilerini ve el kaslarının güçlenmesini destekler. Kil ile çalışmak, çocukların parmaklarını ve ellerini kullanarak çeşitli şekiller oluşturmalarını gerektirir. Bu, onların el becerilerini geliştirir ve yazıya hazırlık sürecinde önemli bir rol oynar (Özdağ, 2019: 45).

Yaratıcılık ve Hayal Gücü: Seramik sanatı, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanır. Kil ile çalışırken, çocuklar istedikleri herhangi bir nesneyi hayal edebilir ve bu hayal güçlerini somut bir forma dönüştürebilirler. Bu, çocukların problem çözme yeteneklerini artırır ve alternatif çözümler bulma becerilerini geliştirir (Özdağ, 2019: 47).

Sabır ve Odaklanma: Seramik sanatı, çocuklarda sabır ve odaklanma becerilerini geliştirir. Kil ile çalışmak, uzun süreli bir süreç gerektirir ve sonuçları görmek için sabırlı olmayı öğretir. Bu, çocukların dikkatlerini odaklamayı, sabırlı olmayı ve işlerini tamamlamayı öğrenmelerine yardımcı olur (Terwiel, 2010: 24).

Estetik Duyarlılık: Seramik sanatı, çocukların estetik duyarlılıklarını geliştirir. Farklı renklerin ve dokuların kullanımıyla, çocuklar görsel deneyimlerini zenginleştirirler. Ayrıca, kendi eserlerini değerlendirme ve diğerlerinin eserlerini takdir etme yeteneklerini geliştirirler (Yurteri Öztürk, 2021: 56).

Sosyal Beceriler: Seramik atölyeleri, çocukların bir araya gelerek işbirliği yapmalarını ve paylaşımlarını sağlar. Grup çalışmaları, çocukların iletişim becerilerini geliştirir, empati kurmalarına ve başkalarının bakış açılarını anlamalarına yardımcı olur (Yurteri Öztürk, 2021: 59).

Okul öncesi dönemde seramik sanatı, çocukların çok yönlü gelişimine katkıda bulunan önemli bir araçtır. Bu sanat formu, çocuklara yaratıcılıklarını ifade etme ve dünyayı keşfetme fırsatı sunar, aynı zamanda onların özgüvenlerini ve sosyal becerilerini geliştirir. Bu nedenle, okul öncesi dönemde seramik sanatı, çocukların eğitiminde önemli bir yer tutar.

Sanat Eğitiminde Yaratıcılık Süreci Wallas'a (1996) göre, sanatta yaratıcılık, sanatçıların iç dünyalarını, düşüncelerini ve duygularını benzersiz ve yenilikçi yollarla ifade etmelerini sağlar. Bu süreç, sanatın çeşitli dallarında kendine özgü biçimlerde ortaya çıkar ve eserlerin her biri, bireysel yaratıcılığın bir yansıması olarak değerlendirilir. Şimdi, yaratıcılığın sanatın farklı alanlarındaki rolünü ve sanatçıların eserlerine nasıl yenilikçi bakış açıları kattığını daha detaylı inceleyelim (Aktamış ve Ergin, 2007:56).

Güzel sanatlar eğitimi verilirken ilk olarak eğitimci öğrencinin fikirlerini somutlaştırmaya başlar. Bu, bir resim sanatı için ön çizimler yapmak, bir edebi eser yazan için taslak metinler yazmak, bir müzik bestesi için melodi fikirleri denemek veya bir dansçı için koreografi skeçleri oluşturmak anlamına gelebilir. Bu aşama, eserin son haline doğru denemeler içerir.

Sanat eğitimcisi tasarlama sürecini öğrenci ile beraber olgunlaştırdıktan sonra üretim sürecine geçer. Bu süreç sanat eserinin fiziksel olarak yaratıldığı süreci kapsar. Resim sanatı ile ilgilenen öğrenci tuval üzerine boyar, seramik ile ilgilenen öğrenci malzemelerini şekillendirir, edebi metin yazan öğrenci metnini yazmaya devam eder, müzik ile ilgilenen öğrenci parçalarını kaydeder ve dansçı koreografisini mükemmelleştirir.

Eğitimci ve öğrenci son dokunuşlarla eseri tamamlar. Bu aşama, eserin sergilenmesi, performansın sahnelenmesi, yazının veya müzik parçasının yayınlanması gibi faaliyetleri içerebilir.

Güzel sanatlarda yaratma süreci, her öğrencinin kişisel yaratıcılığı ve sanatsal yaklaşımı ile şekillenir ve bu süreç, onların kültürel, sosyal ve bireysel bağlarına göre farklılık gösterir. Her aşama, eserin derinliğini ve ifade gücünü artırmak için önemlidir (Arık, 1990: 49).

Seramik Sanatı

Seramik gereçlerinden olan su killi veya şamotlu çamur ve balçıktır. Bu bileşime şekil vererek iki boyut veya üç boyutlu eserler oluştururuz. Eserleri yüksek ısıdaki ateş ve fırınlama işleminden sonra seramik nesnesi oluşur. Seramik sanatı, kil ve diğer seramik malzemelerin şekillendirilmesi, süslenmesi ve pişirilmesiyle ilgili bir el sanatı ve sanat formudur. Bu sanat dalı, kullanışlı nesnelere kadar geniş bir yelpazede ürünler üretilir (Erman, 2012: 87).

Seramik Sanatının Temel Süreçleri

Kil Hazırlama: Seramik yapımında kullanılacak kil, arındırılır ve istenilen kıvama getirilir. Kil, su ve diğer doğal malzemelerin karışımıdır ve plastisite özelliği sayesinde şekil vermek için uygundur.

Şekillendirme: Kil, çeşitli yöntemlerle şekillendirilebilir. Bu yöntemler arasında elde şekillendirme, çömlek tezgahında döndürme, kalıplama ve ekstrüzyon bulunur. Sanatçının tercihinine ve tasarımın gereksinimlerine göre farklı teknikler kullanılır.

Kurutma: Şekillendirilen kil nesnelere, çatlama veya bozulma olmaksızın düzgün bir şekilde kuruması için belirli bir süre bırakılır.

Bisküvi Pişirimi: Kuruyan seramikler, yapılarını sağlamlaştırmak ve sonraki süreçler için hazırlamak üzere düşük sıcaklıkta (genellikle 600°C ila 800°C arasında) pişirilir. Bu işlemle seramikler "bisküvi" hale gelir.

Sırlama: Bisküvi haline gelen seramikler, renk veya doku vermek için sırlanabilir. Sır, genellikle silika, alüminyum oksit ve çeşitli metal oksitler içeren cam benzeri bir kaplamadır. Sırlama işlemi seramiklere su geçirmezlik ve dekoratif bir görünüm kazandırır.

Son Pişirme: Sırlanmış seramikler, sırın eriyip seramikle bütünleşmesi için yüksek sıcaklıkta (genellikle 1000°C ile 1300°C arasında) pişirilir. Bu işlemle seramiklerin nihai gücü ve estetik özellikleri ortaya çıkar. Seramik sanatı, pratik kullanımın yanı sıra dekoratif ve sanatsal ifade araçları olarak da değer taşır. Sanatçılar, bu malzeme ile çalışarak hem geleneksel hem de modern tekniklerle yenilikçi ve yaratıcı eserler üretebilirler (Çobanlı, 1995: 112; Erman, 2012: 90; Serap, 2021: 74).

Seramik Eğitiminde Kullanılan Araç Gereçler

Seramik eğitimi, çeşitli araçlar ve malzemeler kullanılarak gerçekleştirilen bir sanat ve zanaat eğitimidir. Bu süreç hem yaratıcılığı teşvik eder hem de el becerilerini geliştirir. Seramik yapımı için gerekli araçlar ve gereçler, çamurun şekillendirilmesinden, süslenmesine, kurutulmasından pişirilmesine kadar olan süreçte farklılık gösterir.

Seramik Araçları ve Malzemeleri:

Kil: Seramik yapımında ana malzeme. Çeşitli türlerde (örneğin, seramik kil, porselen kil) ve çeşitli pişirme sıcaklıklarına uygun olarak bulunur (Daşdağ, 2009:34).

Çömlekçi Çarkı: Seramik kaplar ve diğer yuvarlak formların yapımında kullanılır. Manuel veya elektrikli olabilir (Daşdağ, 2009:36).

Sırlar: Pişmiş seramik ürünlerin üzerine uygulanan cam benzeri bir kaplama materyalidir. Su geçirmezlik sağlar ve estetik bir görünüm kazandırır (Daşdağ, 2009:38).

Fırınlr: Seramikleri pişirmek için kullanılan özel fırınlr. Elektrikli veya gazlı olabilirler (Daşdağ, 2009:42).

Modelleme Araçları: Çeşitli şekillerdeki ve boyutlardaki metal, ahşap veya plastik uçlar. Seramik şekillendirme işlemlerinde detayları oluşturmak için kullanılır (Daşdağ, 2009:45).

Döner Masalar: Büyük veya ağır parçaları şekillendirirken kullanılan, elle çevrilebilen platformlar (Daşdağ, 2009:48).

Kesici ve Oyucu Araçlar: Fazla kili kesmek, delik açmak veya yüzeyi oyarak desen yapmak için kullanılır (Daşdağ, 2009:50).

Süngerler ve Fırçalar: Seramik yüzeyini düzeltmek, nemlendirmek ve sırlama işlemleri için kullanılır (Daşdağ, 2009:53).

Spatulalar ve Palet Bıçakları: Kilin taşınması, karıştırılması ve düzleştirilmesinde kullanılır (Daşdağ, 2009:55).

Kuru Çamur ve Çamur Karıştırıcılar: Kilin homojen bir kıvamda olmasını sağlamak için kullanılan araçlar (Daşdağ, 2009:58).

Seramik Sanatı Öğretiminde Kullanılan Teknikler

Seramik eğitiminde temel malzeme olan kilin (çamurun) biçimlendirilmesi önemli bir konudur (acikbilim.yok.gov.tr). Bu eğitimde biçimlendirme teknikleri öğretilerek öğrencilerin bireysel yetenekleri, yaratıcı tavırlarla kullanılması ve kendilerini ifade etmeleri hedeflenir; ayrıca bu süreçte yorum yapma yetenekleri geliştirilir.

Biçimlendirme, insanın bilgisi, emeği ve tekniği ile düzen, ağırlık ve hacim kazandıran yapay varlıklar üretmesi olarak tanımlanabilir. Biçimlendirme iki temel noktada toplanır: Birincisi, mevcut olanı yansıtmaya, tekrarlama ve sürdürmedir; ikincisi ise yeni, değişik, ileri ve bilinmedik görünümler üretmektir (Daşdağ, 2009:71). Seramik eğitiminde kullanılan teknikler, öğrencilere seramik sanatının temel prensiplerini öğretmek ve onları çeşitli seramik üretim süreçlerinde yetkin hale getirmek için tasarlanmıştır. Atölye ortamında bulunamayan araç ve gereçler görsel öğeler ile öğrenciye aktarılmalıdır.

Görsel 1. Akıllı Tahtadan Seramik Eğitiminde Kullanılan Araç ve Gereçlerin Anlatımı

Kaynak: (Etik İzinli -Yazar Arşivi).

Seramik Eğitiminde Kullanılan Teknikler

El Yapımı Şekillendirme:

Pinch Pot: Kil parçası alınır ve parmaklar kullanılarak içten dışa doğru sıkıştırılarak yuvarlak veya oval kaplar yapılır.

Coil Yöntemi: Uzun kil şeritleri (coil) yuvarlanır ve bu şeritler üst üste konularak veya yan yana getirilerek kaplar ve diğer formlar oluşturulur.

Slab Yöntemi: Kil merdane ile düzleştirilerek levha haline getirilir ve bu levhalar kesilip birleştirilerek çeşitli geometrik formlar yapılır (Jones ve Cort, 2020: 43).

Çömlek Torna (Çark) Kullanımı: Bu yöntemde, kil merkezi bir çömlek çarkı üzerine konur ve dönerken eller ve çeşitli araçlarla şekil verilir. Çark kullanarak yapılabilen ürünler arasında kupalar, tabaklar ve vazolar bulunur (Jones ve Cort, 2020: 55).

Kalıplama:

Döküm Kalıpları: Sıvı kil (döküm çamuru), alçı veya benzeri bir malzemeden yapılmış kalıplara dökülür. Kil sertleştikçe, kalıp çıkarılır ve kalıptan şekil alınmış bir obje elde edilir.

Basınç Kalıpları: Kalıplar, daha detaylı ve düzenli şekiller oluşturmak için kullanılır ve kil kalıba basınç uygulanarak şekillendirilir (Sevim, 1993: 68).

Sırlama ve Dekorasyon:

Sır Uygulamaları: Çeşitli renk ve efektler yaratan cam benzeri kaplamalar, pişirilmeden önce veya sonra seramik ürünlere uygulanır.

Angop Uygulamaları: Renkli kil sıvıları (angop), seramik yüzeylerine boyama veya şablon kullanarak uygulanabilir (Kaplan, 2023: 102).

Okul Öncesi Eğitimde Seramik Sanatı Öğretme Yöntemleri

Seramik dersinde öğretim yöntemleri, uygulanacak konuya ve kullanılacak kilin yapısına göre değişiklik gösterebilir. İlk olarak işlenecek konu ve materyaller, daha sonra uygulanacak grupların yaş sınırları önemlidir (Karaağaçlı, 2002: 45). Eğitimde hedeflenen sonuçlara ulaşmak için uygun bir yöntem veya yöntemlerin seçilmesi gereklidir. Bu sebeple, öğretim sürecinde farklı yöntemlerin denenebilmesi ve öğrencilere en iyi şekilde ulaşabilmek adına öğretmenlerin yöntemleri esnek bir şekilde uygulayabilmesi büyük önem taşımaktadır (Atalayer, 2001: 67). Ayrıca, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş öğretim yöntemleri geliştirilmesi, eğitimde daha etkili sonuçlar alınmasını sağlayabilir (Özen, 2002: 89). Bu yüzden, öğretmenlerin sürekli olarak yeni yöntemleri keşfetmeye ve uygulamaya açık olmaları, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirebilir ve öğretim kalitesini artırabilir.

Öğrencilerin özelliklerine, işlenecek konulara, kullanılacak tekniklere, ders araç ve gereç kaynaklarına uygun şekilde tüm öğrenme durumlarını bütünleştirerek örgütlemeli ve sunmalıdır (Noyat, İnam Karahan ve Alakuş, 2018: 123).

Görsel 2. Öğrenciler Seramik Sanatı Nesnelarını Elle Şekillendirme Tekniği Uygularken
Kaynak: (Etik İzinli -Yazar Arşivi).

Okul öncesi çocuklara sanat eğitimi seramik dersi öğretirken kullanılacak yöntemler, çocukların yaşlarına ve gelişim seviyelerine uygun olmalıdır (Ulutaş ve Ersoy, 2004: 78). Bu dönemdeki çocuklar için seramik dersleri, onların yaratıcılıklarını destekleyici, eğlenceli ve güvenli yöntemler içermelidir.

Basit ve Güvenli Malzemeler Kullanımı: Çocukların kolay şekillendirebileceği, toksik olmayan, yumuşak kil kullanılmalı. Kil ile çalışırken, çocukların ellerini ve çalışma alanlarını temiz tutmalarına yardımcı olunmalıdır.

Elde Şekillendirme Tekniklerine Odaklanma: Pinch (çimdikleme) ve coil (şerit) teknikleri gibi basit elde şekillendirme yöntemleri tercih edilmelidir.

Kısa ve Öz Dersler: Okul öncesi çocukların dikkat süreleri kısadır, bu yüzden dersleri 20-30 dakika arasında tutularak eğlenceli hale getirilmelidir.

Görsel ve Fiziksel Örnekler Sunma: Yeni bir teknik veya proje tanıtırken, örnek bir ürün göstererek dikkatleri çekilmelidir. Çocuklara ne yapmaları gerektiğini göstermek için adım adım görsel açıklamalar kullanılmalıdır.

Yaratıcılığı Teşvik Etme: Çocukların kendi tasarımlarını oluşturmalarını teşvik edilmeli, serbest şekillendirme sürelerini ders planına dahil ederek, çocukların hayal güçlerini kullanmalarına olanak tanınmalıdır.

Tematik Projeler: Mevsimlere, bayramlara veya popüler çocuk kitaplarına dayanan tematik projeler planlayarak ilgileri çekilmelidir. Çocukların ilgisini çekecek ve öğrenmeyi daha anlamlı hale getirecektir.

Grup Çalışmaları: Çocuklar bireysel olarak çalışabildikleri gibi, gruplara ayrılarak da birlikte çalışabilirler. Bu durum, onların aktif olmalarını sağlarken, sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlar ve iş birliği yapmayı, sıra beklemeyi öğrenmelerine yardımcı olur.

Güvenlik Önlemleri: Seramik dersleri sırasında güvenlik önlemlerini her zaman göz önünde bulundurun. Keskin araçlar yerine çocuklara uygun araçlar kullanın ve pişirme işlemlerini yetişkin gözetiminde yapın.

Sonuçları Sergileme: Çocukların yaptıkları eserleri sınıfta veya okulun başka bir alanında sergileyin. Çocukların kendilerine olan güvenlerini artırır ve yaptıkları işe değer verildiğini hissettirir.

Okul öncesi dönemde seramik eğitimi, çocukların yaratıcılıklarını ifade etmelerine, motor becerilerini geliştirmelerine ve sanatsal bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olur. Öğretme sürecinin çocukların gelişimine uygun ve keyifli olması önemlidir (Sevim, 1993: 34; Kaplan, 2023: 102).

Görsel 3. Öğrencilerin Seramik Sanatı Eserlerinin Sergilenmesi
Kaynak: (Etik İzinli -Yazar Arşivi).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Seramik eğitimi, çocukların yaratıcılığını, motor becerilerini, duygusal ifadelerini ve sosyal becerilerini geliştiren önemli bir eğitim aracıdır. Bu bağlamda yapılan çeşitli akademik çalışmalar, seramik eğitiminin çocukların gelişimine olan katkılarını detaylandırmıştır.

Seramik eğitimi; çocukların duygularını ifade etmelerine ve iç dünyalarını dışa vurmalarına olanak tanımaktadır. Kil ile çalışmak, çocukların kendi duygularını ve hayal dünyalarını şekillendirmelerini sağlamaktadır. Bu süreç, onların duygusal farkındalıklarını artırır ve duygularını sağlıklı bir şekilde ifade etmeyi öğrenmelerine yardımcı olmaktadır (Noyat, 2018). Bu durum, çocukların kendilerini daha iyi tanımalarını ve duygusal zekâlarını geliştirmelerini sağlamaktadır.

Seramik eğitimi, çocukların güvenli bir ortamda duygusal deneyimlerini keşfetmelerine olanak tanır. Çocukların duygusal sağlıklarına olumlu katkıda bulunmaktadır. Kil ile çalışmak, çocukların el-göz koordinasyonunu, ince motor becerilerini ve el kaslarının güçlenmesini desteklemektedir. Seramik nesne yapımı, çocukların parmaklarını ve ellerini kullanarak çeşitli şekiller oluşturmaları ile şekil almaktadır. Bu bağlamda, çocukların el becerilerini geliştirir ve yazıya hazırlık sürecinde önemli bir rol oynar (Yurteri Öztürk, 2021). Seramik eğitimi, çocukların el becerilerini geliştirirken aynı zamanda çocukların dikkat ve odaklanma yeteneklerini de güçlendirir ve çocukların akademik başarıları için kritik bir rol oynar.

Seramik eğitimi, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanır. Kil ile çalışırken çocuklar, hayal ettikleri herhangi bir nesneyi somut bir forma dönüştürebilirler. Bu süreç, çocukların problem çözme yeteneklerini artırır ve alternatif çözümler bulma becerilerini geliştirir (Kurşuncu, 2018). Yaratıcılık, çocukların özgün düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olurken, aynı zamanda onların esnek ve yenilikçi düşünme kapasitelerini artırır. Bir eseri tamamlamak için sabırla çalışmanın ödüllendirici olduğunu görmek, çocuklarda azim ve

kararlılık gibi değerli erdemleri pekiştirir. Seramik sanatı, çocukların estetik duyarlılıklarını geliştirir. Farklı renklerin ve dokuların kullanımıyla çocuklar, görsel deneyimlerini zenginleştirirler. Ayrıca, kendi eserlerini değerlendirme ve diğerlerinin eserlerini takdir etme yeteneklerini geliştirirler (Ansari ve Pianta, 2019). Öğrencilerin, sanata olan ilgilerini artırabilir ve kendilerini ifade etmeleri için yeni yollar açabilir.

Seramik atölyeleri, çocukların bir araya gelerek işbirliği yapmalarını ve paylaşımlarını sağlar. Grup çalışmaları, çocukların iletişim becerilerini geliştirir, empati kurmalarına ve başkalarının bakış açılarını anlamalarına yardımcı olur (Denham, 2003). Sosyal etkileşimler sayesinde çocuklar yeni arkadaşlıklar kurabilir ve kendilerine olan güvenlerini artırabilirler. Bu tür etkinlikler, çocukların sosyal dünyalarında daha başarılı olmalarına yardımcı olabilir. Seramik eğitimi, okul öncesi eğitim programlarının çeşitlendirilmesine de katkıda bulunur. Yaratıcılığın geliştirilmesinde tek bir yaklaşımın yetersiz kalabileceği ve çocuklara geniş bir sanat deneyimi sunmanın önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle, eğitim programlarının çeşitlendirilmesi ve çocuklara farklı sanat deneyimlerinin sunulması önerilmektedir (McNeil ve Uttal, 2009). Geniş bir sanat deneyimi sunmanın, çocukların sanatsal ve bilişsel gelişiminde önemli olduğunu vurgulamaktadır. Eğitim programlarının çeşitlendirilmesi, çocukların sanatla daha derinlemesine etkileşimde bulunmalarını ve çeşitli yaratıcı süreçleri keşfetmelerini sağlar.

Sonuç olarak, bu araştırma, okul öncesi dönemde seramik eğitimi ve kil ile çalışma sürecinin önemini vurgulamaktadır. Geleneksel sanat programlarının ve sadece iki boyutlu belirli malzemelerle sınırlı olduğu düşünülürken, seramik gibi üç boyutlu ve çeşitli malzemelerle çalışmanın okul öncesinde sanata dair nasıl teşvik edebileceğini açıkça göstermektedir. Özellikle, seramik eğitiminin yalnızca kil şekillendirmeye sınırlı olmadığı, aynı zamanda glazürleme, fırınlama ve diğer işlemlerle ilgili bir dizi beceri kazandırdığı vurgulanmaktadır.

Bu araştırma, okul öncesi eğitim programlarının çeşitlendirilmesi gerekliliğini ve çocuklara geniş bir sanat deneyimi sunmanın önemli olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, bu tür araştırmalar, eğitimcilerin ve program geliştiricilerin çocukların potansiyelini en üst düzeye çıkaracak yöntemler üzerinde çalışmalarına rehberlik etmeyi sağlamaktadır.

ÖNERİLER

Bu araştırmanın vurguladığı önemli noktalar göz önünde bulundurarak öneri olarak sunulmuştur.

1. Okul öncesi dönemde seramik eğitimi ve kil ile çalışma sürecinin önemini vurgulanması, bu alanın eğitim programlarına daha fazla entegre edilmesi gerektiğini göstermektedir. Eğitim kurumları ve program geliştiricileri, seramik sanatını içeren etkileşimli ve çeşitli sanat programları oluşturarak çocuklara geniş bir sanat deneyimi sunabilirler.
2. Eğitimcilerin seramik eğitimi ve kil ile çalışma süreci hakkında bilgi ve beceri sahibi olmaları önemlidir. Bu nedenle, öğretmen eğitim programları ve kaynakları bu alana odaklanmalıdır. Öğretmenlere seramik sanatının öğretiminde kullanabilecekleri teknikler, malzemeler ve güvenlik önlemleri hakkında detaylı eğitimler sunulmalıdır.
3. Araştırma, yaratıcılığın geliştirilmesinde çeşitli malzemeler ve tekniklerin kullanılmasının önemini vurgulamaktadır. Bu nedenle, eğitim programları çeşitliliği teşvik etmeli ve çocuklara farklı sanat deneyimleri sunmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre esneklik gösterilmelidir.

4. Bu araştırmanın bulguları, ileriye dönük araştırma ve geliştirme çalışmalarına ilham verebilir. Özellikle, seramik eğitimi ve kil ile çalışma sürecinin çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimine etkilerini daha derinlemesine anlamak için yapılan araştırmalar, eğitim alanında önemli katkılar sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Aktamış, H. ve Ergin, Ö. (2007). Bilimsel Süreç Becerileri ile Bilimsel Yaratıcılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 11-23.

Ansari, A. H. and Pianta, R. C. (2019). Power of Two: The Impact of 2 Years of High-Quality Teacher-Child Interactions. *Early Education and Development*, 30(1), 60-81.

Arık, A. (1990). *Yaratıcılık*. Ankara: Metropol Matbaası.

Aslan, E. E. ve Canduran, K. (2016). *Seramik Pişirim Teknikleri ve Fırımları*, Ankara: Opus Basımevi.

Atalayer, F. (2001). Seramik Eğitiminde Yeni Biçim Üretim Yöntemleri. V. Uluslararası Katılımlı Seramik Kongresi Bildirileri İçinde (s. 467-471). İstanbul: Türk Seramik Derneği Yayınları.

Bequette, J. W. and Bequette, M. B. (2012). A place for art and design education in the STEM conversation. *Art Education*, 65(2), 40-47.

Bredenkamp, S. and Copple, C. (1997). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs*. Washington: National Association for the Education of Young Children.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. USA: Harvard University Press.

Çobanlı, Z. (1995). Seramik Sanatında Kimi Tasarım Üretim Yöntemlerinin Çaydanlık Örneği ile Tanıtımı. Tasarım ve Dekor Semineri Bildirileri İçinde (s. 14-22). İstanbul: Türk Seramik Derneği Yayını.

Daşdağ, E. (2009). *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Seramik Tasarımı ile İlgili Derslerde Uygulanan Yöntemlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Denham, S. A. (2003). Social Cognition, Prosocial Behavior, And Emotion in Preschoolers: Contextual Validation. *Child Development*, 74(1), 238-256.

Dewhurst, M. (2014). *Social Justice Art: A Framework for Activist Art Pedagogy*. USA: Harvard Education Press.

Dyson, A. H. (1989). Multiple worlds of child writers: Friends learning to write. *Language Arts*, 66(5), 540-548.

Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. USA: Yale University Press.

Erman, D. O. (2012). Türk Seramik Sanatının Gelişimi: Toprağın ateşle dansı. *Acta Turcica*, 4(1), 18-33.

Gagen, L. M. and Getchell, N. (2006). Using "constraints" to design developmentally appropriate movement activities for early childhood education. *Early Childhood Education Journal*, 34(3), 227-232. doi:10.1007/s10643-006-0135-8.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.

Jones, M. and Cort, L. A. (Eds.). (2020). *Japonya'da Seramik ve Modernite*. New York Routledge.

- Kang, N. H. (2012). Creativity and imagination in early childhood education. *Early Childhood Education Journal*, 40(1), 1-4. doi:10.1007/s10643-011-0491-4.
- Karaağaçlı, M. (2002). *Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaplan, Y. S. (2023). Sanat Seramiğinde Sır Kullanımına Farklı Bir Bakış. *International Journal of Troy Art and Design*. 15(2): 123-135.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Kurşuncu, A. (2018). Seramik Eğitiminde Sınırlar ve Yaratıcılık. *Journal of Arts*, 1(1), 1-12.
- Liao, H. F. and Liao, H. F. (2019). Effects of scissors use on fine motor skills in preschool children. *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*, 12(4), 431-439. doi:10.1080/19411243.2019.1654531.
- Mages, W. K. (2016). Drama and imagination: A review of two arts-based early childhood education programs. *Early Childhood Education Journal*, 44(3), 241-249. doi:10.1007/s10643-015-0701-9.
- Malaguzzi, L. (1998). *The Hundred Languages of Children*. Stamford: Ablex Publishing Corporation.
- McNeil, N. M. and Uttal, D. H. (2009). Rethinking the use of Concrete Materials in Learning: Perspectives from Development and Education. *Child Development Perspectives*, 3(3), 137-139.
- Noyat, Ş., İnam Karahan, Ç. ve Alakuş, A. O. (2018). Okul Öncesi Montessori Eğitimi Yaklaşımında Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 48-59.
- Olgun, M. K. ve Kahraman, M. E. (2016). Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitiminin Farklı Teknikler Kullanılarak Öğretilmesi. *Beykoz Akademi Dergisi*, 4(2), 65-77.
- Ökse, A. T. (2002). *Arkeolojik Çalışmalarda Seramik Değerlendirme Yöntemleri*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Özen, T. A. (2002). *Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde Seramik Temel Sanat Eğitimi*. II. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını.
- Piro, J. M. and Ortiz, C. (2009). The effect of piano lessons on the vocabulary and verbal sequencing skills of primary grade students. *Psychology of Music*, 37(3), 325-347. doi:10.1177/0305735608097248.
- Sevim, K. (1993). *Endüstriyel Seramik Tasarımında Kullanılan Kalıplama Sistemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Türkiye.
- Sevim, S. S. ve Kayalıoğlu, A. C. (2018). Seramik heykel sanatında kullanılan çamurların elle şekillendirme açısından incelenmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 10(1), 45-58.
- Serap, Ü. (2021). Estetik-Sanat-Zanaat Yaklaşımıyla Seramik Sanatı Üzerine Düşünceler. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 195-224.
- Terwiel, D. C. (2007). Sanat eğitiminde bir yöntem olarak müzelerden yararlanma. İ. San (Ed.), *Eğitim ve Müze Semineri* (ss. 147-157). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ulutaş, İ. ve Ersoy, Ö. (2004). Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(1), 1-12.

Uysal, A. (2005). İlköğretimde Verilen Sanat Eğitimi Derslerinin Yaratıcılığa Etkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 41-47.

Wallas, G. (1996). Yaratıcılık ve Eğitim: Seramik Sanatının Pedagojik Yaklaşımları. *Sanat ve Eğitim Dergisi*, 22(4), 112-128.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. genişletilmiş baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yurteri Öztürk, S. (2021). Okul Öncesi Çocuklarda Üç Boyutlu Seramik Etkinlikleri Üzerine Bir Durum Çalışması, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 15(2), 123-145.